

Tredje generationens överlevare för berättelserna vidare

Föreningen Zikaron samlar tredje generationens överlevare efter Förintelsen för att föreläsa i skolor om sina släktingars historia. Nu får föreningen ett stipendium på 300 000 kronor för att expandera.



Evelyn Jones, text
Jonas Lindkvist, foto

● Minnesdagen för Förintelsen 2013: I Stockholms synagoga berättar två tjejer om hur de upplevt antisemitism i sin skola. För att skapa förståelse och motverka antisemitism har de i sina klasser berättat om hur personer ur deras egen familj överlevde Förintelsen. I publiken i synagogan sitter Adina Krantz och Nadine Gerson och hör berättelsen.

– Vi tänkte direkt att det som de gjort borde göras i större skala. Att vi som är tredje generationens överlevare måste ta över och berätta våra släktingars historier när de inte orkar längre, säger Nadine Gerson.

De bildade föreningen Zikaron – ett nätverk av tredje generationens överlevare. Föreningen erbjuder skolor föreläsningar där unga vuxna berättar sina släktingars historier från Förintelsen. Namnet Zikaron betyder ”minne” på hebreiska – och det är just det arbetet syftar till: att minnas.

– Människans minne är kort. Och man märker nu att det kommer en våg av högerextrema partier i Europa. Det är en anledning till att de här berättelserna behöver föras vidare, säger Adina Krantz.

Föreläsarna kopplar det som hände under Förintelsen till hur situationen ser ut i dagens Europa.

– Hur Förintelsen började har en särprägel i sin natur: Tyskland gick från demokrati till diktatur mitt i ett demokratiskt Europa. Vi kopplar ihop skeendena då till världen i dag – men försöker också att berätta för eleverna att alla kan göra någonting, säger Adina Krantz.

Både Adina Krantz och Nadine Gerson har far- eller morföräldrar som överlevt dödsläger. Nadine Gersons farföräldrar kom till Sverige efter att ha befriats. Hemma pratades



– Jag känner ett personligt ansvar för att föra mormors historia vidare, säger Adina Krantz, till höger. Tillsammans med Nadine Gerson får hon 300 000 kronor för att utveckla Zikaron.

inte mycket om minnena. Men hennes farmor hade ett nummer intuerat på armen.

– När jag var liten frågade jag alltid vad det där numret kom ifrån. Men jag fick bara svaret att det var från kriget. Det var för traumatiskt för farmor att prata om, säger Nadine Gerson.

Adina Krantz, som föreläser i skolor med sin mormors historia från koncentrationslägren, berättar att hennes mormor bodde i den ungersktalande delen av Rumänien. Där visste man vad som försiggick i Europa – men hoppades in i det sista att Ungern skulle skonas. När kriget kom även dit fördes Adinas

mormor till förintelselägret Auschwitz.

– Vi pratade om det när jag var barn. Vi kunde sitta en solig dag på stranden och så kunde mormor titta upp mot himlen och säga: ”Så där såg solen ut i Auschwitz också”, berättar Adina Krantz.

Det kan vara tungt att föreläsa om

”Vi tror att förändring och försoning sker i mötet med eleverna. Att de får se att vi är helt vanliga unga människor som bär på den här historien.”

Nadine Gerson

sin egen släktings historia. Men Adina Krantz tycker att hon får mycket tillbaka från föreläsningarna.

– Det är tungt, för jag utelämnar inga detaljer, så att eleverna inte ska kunna skaka av sig känslan när de går på rast. Jag känner ett personligt ansvar för att föra mormors historia vidare.

Både Nadine Gerson och Adina Krantz är överens om att det är viktigt att eleverna får höra de personliga historierna, och inte bara fakta kring hur situationen var.

– Vi tror att förändring och försoning sker i mötet. Att eleverna får se att vi är helt vanliga unga människor som bär på den här historien, säger Nadine Gerson.

På onsdag tilldelas Zikaron Micael Binfelds Stiftelse till minne av Förintelsens stipendium. 300 000 kronor ska gå till att utveckla verksamheten: utbilda föreläsare och rekrytera fler tredje generationens överlevare som kan föra vidare sina historier.

– Zikaron tilldelas i år stipendiet för att det känns så oerhört angeläget att engagera en ny generation och få den tredje generationen att ta sitt ansvar och berätta de oberättade historierna från Förintelsen, säger Micael Binfeld.

Nadine Gerson och Adina Krantz vill att pengarna ska göra det möjligt för fler att få ta del av historierna – över hela Sverige.

– Pengarna gör det möjligt att utöka så att vi kan nå målet om att kunna erbjuda föreläsningarna till skolor över hela Sverige, säger Nadine Gerson som hoppas på att föreningens arbete kan bli en del i en större rörelse:

– Vi vill att hela samhället ska jobba för tolerans och öppenhet. Och att alla ska ta ansvar för att Förintelsen aldrig glöms bort.

Zikaron.

● **För att boka föreläsning** eller anmäla intresse för att bli en av Zikarons föreläsare: www.zikaron.se
● **För att ansöka om 2017 års stipendium** för att kommunicera och förmedla kunskap om Förintelsen till en bred svensk publik: www.binfeldstiftelse.se